Ner 50

KURYER LITEWSKI

w Wilnie we Srodę dnia 25 Kwietnia v. s. 1823 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Ostatnia data gazet sanktpetersbuskich jest dnia 17 kwietnia.

Podług *Ruskiego Inwalida*, przez reskrypta naywyższe d. 30 marca: jenerał piechoty, *Cboljaninow*, marszałek gubernialny moskiewski, mianowany kawalerem orderu ś. *Włodzimierza* 1 klassy, a radca taynv, senator, Xiążę *Dołhoruki*, kawalerem tegoż orderu 2giey klassy.

Podług gazety senackiey, przez naywyższe Ukazy J. C. M. do Rządzącego Senatu wydane:

D. 5 kwietnia. Witebski gubernator cywilny, rzeczywisty radca stanu, *Butowicz*, przy zupełnem uwolnieniu ze służby, w nagrodę gorliwey i długiey służby, otrzymał z naymiłościwszego naznaczenia pensyi dożywotniey po 3,000 rubli na rok.

Teyże daty. W nagrodę odznaczaiącey się służby, chersoński gubernator cywilny, radca stanu *Komstadius*, nayłaskawiey mianowany rzeczywistym radcą stanu.

Teyże daty. Rzeczywisty radca stanu, *Sorokuński*, nayłaskawiey mianowany gubernatorem cywilnym witebskim.

Teyże daty. Radca stanu, *Kriukow*, uwolniony został od sprawowania gubernii tambowskiey, dla przeznaczenia do innych obowiązków, a tambowskim gubernatorem cywilnym naznaczony półkownik *Mironow*, z wyniesieniem na rzeczywistego radcę stanu.

Teyże daty. Rzeczywisty radca stanu Hrabia *Wasiljew*, uwolniony od sprawowania gubernii tulskiey, a gubernatorem cywilnym tulskim mianowany, kamerher dworu J. C. M. radca kollegialny *Kriwcow*, i razem wyniesiony na radcę stanu.

D. 6 kwietnia. Sanktpetersburskim wice gubernatorem naznaczony, odstawny półkownik gwardyi *Diwow*, i mianowany radcą stanu.

Teyże daty. Włodzimierski wice-gubernator, radca kollegialny *Gebhardt*, na własną prośbę uwolniony od tego obowiązku, a na jego mieysce naznaczony wice gubernator ekaterynosławski, radca kollegialny *Jazykow*.

Teyże daty. Wice-gubernatorem ekaterynosławskim mianowany, sprawujący ten obowiązek, radca dworu *Ulezski*.

Teyże daty. Głównym kassyerem kommissyi państwa umorzenia długów mianowany, zostający w teyże kommissyi radca kollegialny, *Stratiłatow*.

Taż gazeta senacka ogłosiła następującą opinią Rady Państwa:

Rada Państwa, na Departamencie Ekonomii Państwa i na Powszechnem Zebraniu, słuchała przełożenia Rządzącego Senatu departamentu rozgraniczenia, z etatami dla gubernialnych sądów granicznych apellacyynych, w guberniach: grodzieńskiey, wileńskiey, mińskiey i podolskiey.

Rada Państwa, po rozpatrzeniu tego przełożenia, znayduje stanowiące się przez Rządzący Senat naznaczenia płacy, bardzo niedostatecznemi, a w ogólności summę, dla sądów gubernialnych apellacyynych granicznych naznaczającą się, nie czyniącą zadosyć, ani żądaniu gubernatorów, ani temu celowi, dla którego uprasza minister skarbu etatowego ustanowienia. Za przykład tego, przytoczyć można samego prezydenta: naznacza dlań Senat 200 rubli srebrem wtenczas, kiedy gubernatorowie i szlachta naznaczają we dwóch guberniach po 750 rub. sr., a we dwóch po 1200 rub. assyg.: nadto sąd graniczny podolski wyraźnie żąda summy w porównaniu do litewskich od 6000 rub. do 6300 rub. srebr.; z litewskich zaś w gubernii wileńskiey, i ta summa uważa się za niedostateczną; lecz Senat, nie uważając na to, naznacza nie więcey, jak 2,650 rub. sreb. na rok.

Dla uprzątnienia nowych próśb, o wyznaczenie summy; Rada Państwa sądzi za lepsze trzymać się przyjętego dawniey przez Rządzący Senat prawidła, iżby na utrzymanie Sądu Gubernialnego Granicznego Apellacyynego, wydawać summę w porównaniu do izby skarbowey, i tym sposobem ograniczywszy ją do 6000 rubli srebrem, Rada Państwa ułożyła etat, tu przyłączony, dla trzech sądów: grodzieńskiego, wileńskiego i podolskiego. W etacie tym, co się tycze liczby osob, Rada Państwa tę tylko czyni odmianę, że wyłącza exekutora, uważając go zupełnie niepotrzebnym.

Względem zaś gubernii mińskiey, w którey nie ma na widoku skargi na niedostatek summy, przeto Rada Państwa zostawuje mieyscowe dla sądu naznaczenie, to jest 1550 rub. sr. i 9000 rub. ass., zakładając jednakże, iżby w sądzie mińskim nie było więcey nad siedmiu sędziów, jak się i w innych sądach naznacza, ażeby w kancellaryi przydany był rejestrator z płacą po 150 rubli srebrem na rok, i żeby na rachunek pozostałości summ, zachowywane było prawidło w etacie, dla dalszych sądów naznaczające się.

Zatem wszystkie dalsze podania Rządzącego Senatu, w jego przełożeniu objęte, Rada Państwa utwierdza.

Na tey opinii napisano tak:

JEGO CESARSKA MOŚĆ, nastałą opinią na Powszechnem Zebraniu Rady Państwa, względem etatów dla gubernialnych sądów appellacyynych w guberniach: grodzieńskiey, wileńskiey, mińskiey i podolskiey, NAYWYŻEY UTWIERDZIĆ zezwolił i rozkazał wykonać. 16 lutego 1823 roku.

Autentyk podpisał: *Prezydent Rady Państwa Piotr Xiążę Łopuchin.*

Etat dla będących w guberniach: grodzieńskiey, wileńskiey i podolskiey, gubernialnych normalnych czyli granicznych sądów appellacyynych.

W każdym Normalnym Sądzie naznacza się:	Liczba osob	Dla nich płacy: Jednemu srebr.	Dla wszystkich srebrem.
Prezydent	1	600	600
Sędziom	7	400	2,800
Rejent czyli Sekretarz . .	1	300	300
Protokulista, który razem jest Archiwistą	1	200	200
Rejestrator	1	150	150
Kancelarzystów czyli Powytczyków	2	150	300
Kopistów	2	100	200
Komorników.			
Starszy	1	300	300
Młodszy	1	200	200
Tłumacz rossyyskiego języka	1	200	200
Woźny dla posyłek . . .	1	60	60
Stróż	1	45	45
Na najęcie domu, drwa, papier, ołówki, farby i dalsze potrzebne szczegóły . . .	—	—	645
A wszystkiego .	20	—	6,000
A dla trzech sądów normalnych	—	—	18,000

Jaką monetą wypłacać Sądom normalnym wyżey wyrażoną summę, srebrem lub assygnacyami podług kursu, zostawuje się rozporządzeniu Izb Skarbowych, uważając podług tego, jaką monetą zbiera się Ziemska powinność.

Mogące pozostawać od niezupełności kompletu urzędników i officyalistów kancellaryyskich pieniądze, dozwala się Sądom Normalnym użyć na kupienie potrzeb kancellaryyskich i na najęcie domu, jeżeliby na te przedmioty summy położone w etacie, w późnieyszym czasie nie wystarczały.

Sędziowie naznaczoną dla nich etatem płacę powinni odbierać ci tylko, którzy rzeczywiście zasiadają, i którzy, z naznaczenia sądu, dla weryfikowania mieysc dyferencyynych i granic, będą wysyłani; pozostali zaś dla kompletu, również i uwolnieni na wyjazd do domu, pensyi nie pobierają, a pozostałość pensyyną od tych ostatnich wypłacać tym, którzy na ich mieyscu rzeczywiście zasiadać będą.

Autentyk podpisał. *Prezydent Rady Państwa Piotr Xiążę Łopuchin.*

Kurs petersburski dnia 13 kwietnia: dukat hollenderski nowy 11 r. 80 kop., Zmiana złota 2 r. 88 kop. Zmiana sr. 2 rub. 74 kop.

Nieustający dochod kommissyi umorzenia długow:

6% assygn. - po — — —	99½	procentow
6% brzęczącą monetą — —	96½	
5% takąż - - - — —	80	

Francya.

Paryż dnia 13 kwietnia.
(*z Gazety Warszawskiey.*)

Wczora upłynęło 9 lat, jak stolica tuteysza uyrzała znowu *Burbona* w murach swoich. *Monsieur* powrócił tu d. 12 kwietnia 1814, otoczony mnóztwem ludu, cieszącego się zposiadania prawych swoich Xiążąt, a dostoyny syn *Henryka IV*, rozrzewniony zapałem, jaki obecność jego wzbudziła, wyrzekł te pamiętne słowa: *Przyjaciele moi, nic się tu wcale nie odmieniło, oprócz, iż tylko jeden Francuz przybył.* Obchodzono tu pamiątkę tego szczęśliwego powrótu.

Wychodzący w *Bordeaux* Dziennik donosi, iż tam uwięziono niejakiego Pana *Gaspard*, a o przyczynie obiecuje poźniey uwiadomić.

Rozeszła się pogłoska (piszą Dzienniki tuteysze), iż Poseł Portugalski przy dworze naszym dostał na żądanie swoje pasport, i myśli wyjechać. Możemy zapewnić, iż dotąd nie żądał, ani dostał pasportu i nie odebrał jeszcze rozkazu oddalenia się z tuteyszey stolicy.

Paryż d. 15 kwietnia.
(*z Gazety Rys. Zuschauer*)

Wczora wieczorem przybył tu od woyska Marszałek *Victor* Xiążę *Belluno*. Mówią głośno o bitwie na granicach *Katalonii*, zaszłey między hiszpańskiém woyskiem a Marszałkiem *Moncey*; jednakże nikt nie przytacza źrzódła, z którego ta wiadomość pochodzi. W *Marsylii* znowu otworzono teatr; ale surowo zakazano aktorom, ażeby niczego nie śpiewali, coby do sztuki nie należało. Wczasie pierwszey reprezentacyi, teatr był prawie zupełnie próżny, i na żądanie kilku obecnych osób pomimo owego zakazu, rozpoczęto *Chant Français* śpiewać. D. 11 Xiążę *Angouleme* przybył do *Tolozy*, gdzie dwa dni zabawi. Emigranci francuzcy opuścili *St. Sebastian* i popłynęli wodą. Pod *Valenciennes* zapalił się gaz w kopalni węgli: wydobyto już z niey 20 ciał ludzi zabitych. Wiadomości nawet z *Madrytu* potwierdzają, że ludzie z rozproszonego hufca *Bessieresa* byli w *Pardo* i *Escurial*, ale za zbliżeniem się woysk, bez walki uciekli. W górach *Rondy* zawiązało się powstanie, na czele którego karmelici dowodzą. W *Barcellonie* stoi wielu kaprów, którzy czekają wiadomości o wkroczeniu francuzów, ażeby się mogli po większey części udać pod żagle do *Lewantu.*

Bajonna d. 9. kwietnia
(*z teyże gazety*).

Podług wiadomości nadeszłych wczora z *Vittorii*, korpus będący pod dowództwem jenerała *Ballasteros* codzień się powiększa, i zdaje się bydź rzeczą niezawodną, że Hiszpani odważą się stoczyć bitwę w tych okolicach. *Morillo* znayduje się w *Valadolid*, dokąd powstanie galicyyskie w całey massie zbiera się i niezwłocznie nad *Ebro* się uda. Utrzymują z pewnością w *Vittorii*, że 25,000 portugalczyków śpiesznym marszem postępuje do północney Hiszpanii. Co się tycze *Miny*, słychać, że po zostawieniu dostatecznych sił w twierdzach *Katalonii*, zatrzyma przy sobie znaczną kolumnę, ażeby według potrzeby mógł działać.

Pozawczora i wczora przeszło tędy 100 sztuk dział z należącymi do nich artylerzystami i wozami amunicyynemi; przechodziła oraz część 2 korpusu przez nasze miasto. Dzisia oczekują więcey regimentów. Całe woysko pobiera żołd złotem.

Jenerał *Eguja* w tey chwili wyjeżdża do Hiszpanii; *Don Carlos Odonnel* nie czyni przygotowania do wyjazdu, co zdaje się potwierdzać, że nie otrzyma żadnego dowództwa. Wszystkie hufce woyska wiary będą działać w *Nawarrze.*

Paryż, dnia 16 kwietnia
(*z Gazety Warszawskiey.*)

List prywatny, pisany z główney kwatery w *Tolozie* d. 11 b. m., wyraża; „Wczora opuściliśmy *Oyarsun* z juntą tymczasową; zostawiliśmy wielką główną kwaterę w *Ernani*, i przybyliśmy do *Tolozy*, gdzie byliśmy jak naylepiey przyjęci. Wieczorem oświecono domy, i odprawiły się tańce, podług zwyczaju w prowincyach *biskayskich*. Kilku dniami pierwiey, włościanie zabili żołnierza z dywizyi jenerała *Quesada*. który wszedłszy z przednią strażą do miasta, chciał rabować. Obawiali się mieszkańcy, iż *Quesada* ukarze to zabóystwo; lecz owszem pochwalił ten postępek, wydał surowe rozkazy do woyska swego, i kazał ukarać kilku żołnierzy, których lud za popełnione zdrożności poymał. Sklepy jednak dopiero po weyściu woyska naszego otworzono. Wszędzie okazują nam ufność; mieszkańcy miast i wsi trudnią się swojemi czynnościami; trzody pasą się na łąkach jak wśród pokoju. Lud jest w ogólności dobry; całe duchowieństwo świeckie i zakonne jest za naszą stroną. Żołnierze wybornie sobie postępują; nie zbywa im na niczém i wszystko płaci się gotowizną. Xiążę *Angouleme* przybył dziś do *Tolozy*, wśród oznaków radości ludu. Zabawi tu dwa dni, póki nie nadciągnie drugi korpus woyska pod dowództwem jenerała *Molitor*, który idzie wielkim gościńcem do Nawarry, i ma stanąć w jedney linii nad *Ebro*, naprzeciw *Logronno*. Wczora Xiążę rozpoznawał miasto *San Sebastian*, i rozdał ozdoby żołnierzom, którzy się niedawno naylepiey popisali. Zbiegowie francuzcy mieli opuścić *San Sebastian*, i popłynąć. Osada tameczna, zostająca pod dowództwem brygadyera *Don Pablo de Lopagna*, składa się z 1,800 woyska, i 700 milicyi.“

Listy prywatne z Walencyi pod d. 2 b. m zawierają, co następuje: „D 26 z. m. wieczorem rojaliści pod sprawą *Sempera*, zbliżyli się do naszego miasta, osadzili przedmieścia, i nazajutrz zaczęli mocno strzelać, a w 4ch rozmaitych mieyscach uderzywszy na miasto, i trzymawszy je przez trzy dni w oblężeniu, powrócili d. 29 z. m. do *Murviedro* Rzucone do miasta granaty sprawiły szkodę w domach, i kilku ludzi zabiły, osada składa się tylko z dwóch szwadronow jazdy i artyleryi oraz milicyi. Spokoyność nie była wiecey przerwaną. Mieszkańcy wsi, bardzo liczni w tych stronach, oświadczyli się jednomyślnie za rojalistami. Klasztory na przedmieściach, z których zakonnikow i zakonnice do miasta sprowadzono, mają bydź zburzone. Osada zasłoniona wałami, oprócz znaczney liczby ranionych żołnierzy, utraciła jednego oficera, który poległ.“

Marszałek Xiążę *Belluno* powrócił d. 14 b. m. do tuteyszey stolicy. Król Jmć na dowód zadowolenia swojego z zasług Vice hrabiego *Digeon* jenerała porucznika, który zastępował wspomnionego marszałka, ministra woyny, mianował go ministrem stanu i członkiem tayney rady.

Dnia 13 b. m. przybył tu Hrabia *Brunetti*,

który dawniey sprawował interessa austryackie przy dworze hiszpańskim, i za kilka dni przyjedzie do główney kwatery Xięcia *Angouleme*.

Dzisieysza *Monitor* umieścił długi artykuł, w którym dowodzi, iż teraźnieysza woyna z Hiszpanią jest prawą; odkrywa oraz intrygi, któremi rewolucioniści hiszpańscy starali się zaburzyć spokoyność we Francyi, i skłonić woysko do buntu. Na dowod twierdzeń swoich, przytacza *Monitor* kilka wyjątkow, z wychodzącey w *Madrycie* gazety, pod napisem *Dostrzegacz hiszpański*, i kończy dwoma ważnemi pismami, o których się nie dawno przez schwytanie kilku ludzi dowiedział.

Dziennik departamentu *Cote d'Or* z d. 10 b. m. donosi, iż policya w *Dijon* zabrała w sklepach wszystkie pałasze, dzidy i laski ze szpadami.

Hiszpanija.

Madryt dnia 1 kwietnia.

(*z Gazety le Conservateur Impartial.*)

Jenerał *Bessieres* dnia dzisieyszego panem jest zupełnie okolic stolicy: nic się oprzeć nie może jego po tępom. Odniosszy wielokrotne zwycięztwo nad konstytucyonistami, z którymi szlachetnie się obchodził, trzyma się nad *Guadalaxara*, w celu zapewne niezwłocznego pociągnienia ku *Madrytowi*. Oddziały Rojalistow pokazały się w okolicach *Prado* i przestrachem napełniły konstytucyonistów, którzy dla ich odparcia wszystkie połączyli siły.

Utrzymują, że naczelnicy rojalistów wymierzyli swe poruszenia ku temu, ażeby w drodze napaść na deputowanych, zabrać ich i trzymać, jako zakładników, odpowiadających za Króla. i Królewską familią: a naostatek dla zniweczenia postępu systematu konstytucyjnego. W tym właśnie celu Jenerał *Bessieres* zajęty jest połączeniem wszystkich swoich woysk, i innych róznych dowódzców rojalistowskich, gdy tym czasem 12,000 powstańców Królestwa Walencyi, wystąpi w Andaluzyi dla przecięcia odwrótu konwoju, który wyszedł z *Madrytu*. Kolumna rojalistów, z 3,000 ludzi złożona, opanowała *Talaverra* i *Reina*, i ma stanąć na drodze do *Sevilli*.

Rząd odebrał listy potwierdzające weyście rojalistów do *Oviedo*, gdzie wnet uwolnili więźniów, za opinią osadzonych; opanowali broń i wszelkie zapasy wojenne. Twierdzą, iż się połączyli z *Buronianami* (w Galicyi), składającymi korpus przeszło z 10,000 ludzi dobrze uzbroionych.

Anglia.

Londyn dnia 15 kwietnia.

(*z Gazety Warszawskiey.*)

Cena papierów naszych skarbowych podniosła się jednym procentem, co przypisują powszechnemu mniemaniu, iż woysko francuzkie małego dozna oporu w Hiszpanii. i że woyna wkrótce się ukończy. W każdym razie Anglia zachowa neutralność.

D. 11 b. m. przybył tu Pan *Villiers*, urzędnik poselstwa naszego przy dworze hiszpańskim, i przywiózł listy z *Madrytu*; nazajutrz zaś goniec przywiózł pierwszą wiadomość o rozpoczęciu kroków nieprzyjacielskich między Francyą a Hiszpanią.

D. 13 b. m. odprawiła się Rada gabinetowa w wydziale interesow zagranicznych.

Odebrane tu listy z *Lisbony* pod d. 16 z. m. donoszą, iż Stany portugalskie uchwaliły, że każdy okrąg, któryby powstał przeciwko systematowi konstytucyynemu, nie będąc do tego przymuszony siłą woyskową, ma bydź ogłoszony za wyłączony zpod prawa. Powstanie Hrabiego *Amarante*, coraz bardziey się rozpościera. Miewa on (jak słychać) często narady z wysłanemi do niego jenerałami konstytucyynymi.

W roku zeszłym sprowadzono do tuteyszey stolicy przeszło 33,000 beczek rozmaitych kości. Naprzód używano ich do mydła, a potem suszono i mielono. Jak wyborną jest mąka z kości do gnojenia pola, okazuje się ztąd, iż rola, którą dawniey przedawano po 30 talarow, poprawiona takim gnojem, płaci się teraz po 400 talarów.

Turcya.

Od granic tureckich dnia 8 kwietnia.

(*z Gazety Warszawskiey.*)

Odebrane w *Semlinie* listy z *Saloniki* pod d. 13 marca zawierają ważną wiadomość, iż grecy zajęli wyspę *Tasso* w ciasninie morskiey, dawniey zaś osadzili górę *Athos*, i tym sposobem stoją w tyle *Saloniki*. Wyspa *Tasso* jest nader ważną dla zbrojowni morskiey w *Stambule*, gdyż ztamtąd sprowadzano drzewa do budowy okrętow.

List z *Seres* (w Macedonii) pisany d. 17 marca wyraża: „Od czasu odebraney d. 13 b. m. wiadomości z *Saloniki*, iż grecy w 6 mieyscach wylądowali pod tém miastem, zostajemy tu w obawie. Basza kazał natychmiast uwięzić arcybiskupa i wszystkich xięży, oświadczył im, iż głowami swemi ręczyć muszą za utrzymanie spokoyności i porządku w okolicach. Odpowiedział arcybiskup, iż może ręczyć za mieszkańców *Seres*, lecz nie za mieszkańcow wsi leżących ku morzu. Nie ocaliło to jednak biednego starca. Wybrano zakładnikow ze wsi i przywieziono do *Seres*. Wzburzenie umysłow powiększa się między turkami; przyszło już do kłótni, lecz przypadkiem turcy bili się sami z sobą i wzajemnie się mordowali, a tym czasem chrześcianie, ratując własność i życie swoje, ustąpili z miasta.

Okręt idryyski, wywiesiwszy banderę turecką, i mając 5 lub 6 maytkow ubranych po turecku, stanął na kotwicy pod *Veronsa* na wyspie Cyprze. Dowódca portu, uważając ten okręt za turecki, przybył odwiedzić kapitana jego; lecz ten kazał go poymać, i zabrać statek ze zbożem stojący w porcie, a potem wywiesił banderę Krzyża. Basza prosił konsula francuzkiego, aby przez pośrednictwo swoje wyrobił oddanie zabranego statku i dowódcy portu, przychylili się grecy do tego żądania, lecz za wykupno wzięli 20,000 piastrów tureckich.

Słychać, iż syn baszy egiptskiego został zabity. *Ismael Gibraltar* powrócił z flotą tego Baszy do *Alexandryi*, i natychmiast przez telegraf odebrał rozkaz, aby się udał do Baszy, będącego w *Kairze*.

Azya.

Smyrna 28 lutego.

(*z Gazety Warszawskiey.*)

Porta kazała tu zaciągnąć kilka półków do woyska morskiego.

Stosownie do rozkazu policyi zamknięto tu i zapieczętowano wszystkie szynkownie, zabroniono oraz grekom wszystkich tańców i śpiewów.

Na początku zeszłego tygodnia Ipsaryoci z 26 większych i mnieyszych statków wysiedli z zbrôyną ręką na wyspę *Mitilene*. Uderzyli na nayludnieyszą tameczną wieś *Plumari*, i zabrali wszystko, co znaleźli: oliwę, zboże i t. d., a potém wieczorem ze zdobyczą popłynęli; mieszkańcy wspomnioney wsi nie mogli dadź żadnego odporu, bo równie jak inni grecy, mieszkający w krajach, zajętych przez turków, nie mieli broni. Kilku będących tam turkow schroniło się w góry. Ipsaryoci kazali pozdrowić Baszę *Mitileny* i oświadczyć mu, iż dnia 3 marca znowu uderzą. Wysiedli nakoniec na wyspie *Misconisse*, którą podobnież zrabowali.

Pozwolono drukować. Z polecenia JW. Wojennego Litewskiego Gubernatora.
Andrzey Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.

DODATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO N. 50.

Wilno dnia 25 Kwietnia Roku 1823 v. s.

N o w e   d z i e ł a

Znaydują się w Redakcyi Kuryera Litewskiego.

Ogrody północne, czyli wiadomości o rozmnażaniu i pielęgnowaniu drzew owocowych i roślin ozdobnych, o inspektach, treybhauzach i oranżeryach, tudzież, o utrzymaniu roślin kwiatowych w pokojach, z dodaniem części trzeciey o ogrodzie warzywnym, przez Józefa *Strumiłłę*, radcę stanu, sekretarza zgromadzenia szlacheckiego guberhii wileńskiey, cesarskiego towarzystwa gospodarstwa wieyskiego w Moskwie członka czynnego. Wydanie drugie, poprawione i dodatkami pomnożone. Z pięcią tablicami figur.

Cena exemplarza:

Na papierze moskiewskim białym rub. 1 kop. 85.
— — — sinim rub. 2 — 15.
— — ross. wel. rub. 2 — 50.

Przedaż fortepiana.

1. *W domu W. Bukszy na ulicy Wileńskiey pod N. 408 znayduje się fortepian nowy mechaniki angielskiey na sześć aktaw, fabryki niżey podpisanego do przedania. Fabrykant Instrumentów C. F. Fohanżen.*

JPan Löffler Dentysta ma honor Szanowney Publiczności donosić, iż obrał sobie mieszkanie na ulicy Zamkowey w domie WJP. Gutta Aptekarza.

---

3 Excerpt z Protokułu Potocznego Ziemskiego Ptu Słuckiego w dacie poniżey zapisanego oświadczenia, et eorundem pod pieczęcią tegoż powiatu stronie potrzebującey jest wydan.

Roku 1823 dnia 24 miesiąca februaryi, przed aktami Ziemskiemi Ptu Słuckiego i całą powszechnością, oświadczenię, wespół z manifestem, imieniem Ur. Karoliny Krajewskiey Assesorowey Mińskiey, przy assystencyi męża WJPana Antoniego Krajewskiego Assesora, przeciwko sukcessorom po zeszłym Karolu Ronzym aptekarzu Nieswiskim, i jego wszelkiego tytułu kredytorom, za jakiemi kolwiek bądź inskrypcyami, obligami, dokumentami, czy donacyinemi pretensyami, do funduszu zeszłego Karola Ronzego mających, i za jakimkolwiek bądź przewodem prawa, w tradycyach, extenuacyach, czy inekwitacyach, fundusz po rzeczonym zeszłym z tego świata Ronzym (mianowicie kamienicę w mieście Nieswiżu, w oney aptekę ze wszelkiemi lekarstwy i naczyniami, oraz ruchomością i sprzętami, również tegoż i folwark dziedzictwa Ronzego, w territorium miasta położenie mający czy też za testamentem, lub zapisem, possydujących i possydować mających, jako też przeciwko WJPani Ronzyney aptekarzowey, żony zeszłego, dziewiątey klassy optekarza Karola Ronzego, żadnego wniosku do massy funduszu dla zmarłego męża nieprzynoszącey, z referencyą do oświadczeń w wielu subselliach prawnie poczynionych, i rozpoczętego w kommissyi dla rozstrząśnienia interessow po zeszłym Xięciu Dominiku Radziwille Ukazem Naywyższym ustanowioney, processu do zapadłych. i nastać mających, w oney kommissyi dekretow, jak równie, do wszelkich dowodow, i obligacyinego dokumentu, cum omni evictione, na 20,000 zł., czyli 3,000 rubli sr., oświadczający się, w roku 1815 upłynionym wydanego, zanosi się w rzeczy następney oto: iż zeszły Karol Ronzy zostawszy oświadczającey się winnym powiedzianą summę 3000 rubli sr., a niemając czem oddać in paratis w roku 1815, wydany sobie od JW. Chodźki byłego Prezydenta Sądu Gł: Guber. Min. i plenipotenta massy, po Xęciu Dominiku Radziwille dokument obligacyiny, na tę ilość rokognoskowany, oświadczającey się, w sposobie zaspokojenia, czyli też opłaty należności przelał, i przelewnym tymże dokumentem, pewność uzyskania rzeczoney summy i ewikcyą na wszelkim swym majątku zabespieczył, jakowey summy nietylko że dotąd opieka i prokuratorya massy funduszu po zeszłym Xięciu Radziwille nieopłaciła owszem bardziey pozywając zeszłego Karola Ronzego przed Sąd Kommissyi Radziwiłłowskiey, z adcitacią oświadczającey się, dowodzi nielegalność obligacyinemu dokumentowi, czyli fałszywie podane przez zeszłego Ronzego rachunki, z których wynikł oblig, przeto ani kapitału, ani procentu, przez siedm lat oświadczający się, taż Opieka i Prokuratorya nie oddaje, co wynosi górą na 30,000 zł. srebrnych, przeto oświadczająca się mając dług pierwszy, aby nietracila na prawie, naysolenniey protestuje, że jako takowy pomieniony dług z zupełną ewikcyą, oparty na wszelkim majątku Karola Ronzego, tak całą należność i straty, oraz procederowe expensa do funduszu jego, czego massa Radziwiłłowska nieopłaci przez prokuratoryą, obraca, i na onym, oraz tych którzy takowe zapossydowali, poszukiwać będzie, a wszelkie zapisy, testamenta, donacye, przez zeszłego Ronzego ku krzywdzie oświadczającey się, i nieprawnie poczynione, za nieważne uznaje, ogłasza, i wszelkim kredytorom, i pretensorom, etiam za konwikcyami interwencyą w dopominkach zopowiada, jakowe oświadczenie oddając do akt Ziem. Ptu Słuckiego, własną podpisuję ręką, i one żądam mieć umieszczone dla opublikowania, w Kuryerze Litewskim Gazety Wileńskiey. U tego oświadczenia podpis następny, Jan Szysztowski.

Zgodziłem z Protokółem potocznym Ignacy Kuncewicz Regent Ziem. Ptu Słuckiego.

Roku 1823 marca 3 dnia: Takowe oświadczenie dozwala się przyjąć do Redakcyi Kuryera Litewskiego gazety Wileńskiey.

Maciey Bułhak Podęndek Z. P. Słuckiego.

Dzierżawa pocztowych stacyy.

3 Od Mińskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się, iż na wzięcie w dzierżawę wszystkich w Mińskiey Gubernii pocztowych stacyy od 1 stycznia 1824 do tegoż dnia 1827 roku, będą się odbywać targi pierwsze dwa w powiatach, a mianowicie teraz. 1823 roku.

	Czerwca	Lipca
W dziśnieńskim powiecie	1	2
Wileyskim	4	5
Borysowskim	7	7
Mińskim	9	9
Ihumeńskim	12	12
Słuckim	15	16
Bobruyskim	18	19
Rzeczyckim	21	21
Mozyrskim	23	23
i Pińskim	25	26

a trzeci ostateczny w Skarbowey Izbie augusta 17 i dla przetargu 20 tegoż augusta; a zatem i raczą życzący przybywać na wyżey oznaczone terminy, pierwsze dwa do powiatowych miast do Marszałkow, a na ostatni kończący do Skarbowey Izby z dostatecznemi kaucyami. Dnia 31 marca 1823 r.

Sekretarz Arcimowicz.

W ogrodzie P. Strumiłły znaydują się już świeże ogórki.

DODATEK DRUGI DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO N. 50.

Wilno dnia 25 Kwietnia roku 1823 v. s.

3. Na urzędzie Ziemskim Ptu Wileńskiego, WJPan Thadeusz Rewieński były Sędzia Graniczny Wileński uroczyście manifestuje WW. JPaństwa Ignacego i Teressę z Reuttow Byczkowskich Sędziow Granicznych Wileńskich oto: obżałowany Byczkowski w roku 1806 dnia 1 xbra dokumentem swoim zrzecznym w Aktach Grodu Wileńskiego na dniu 24 tegoż roku i miesiąca przyznanym, ustąpił possessyą emphiteutyczną Starostwa Jankun w ptcie Wileńskim położonego, na osobę żony swojey obżałowaney Teressy Byczkowskiey, ktora w roku następnym 1807 miesiąca apryla 23 dnia podpisanym a 28 eorundem w Grodzie Wileńskim przyznanym dokumentem przelewnym, służące sobie prawo emphiteutyczne, i possessyą Jankun lat 29 po wyliczeniu i odebraniu gotowey summy rubli srebrnych 6,000, oraz po osobnym wynagrodzeniu pokazanych pretensyow i nakładow, transfundowała na osobę żałącego się Rewieńskiego, i przez dokument własny przyjęła obowiązki (jak wyraża jey prawo w słowach: „Z powodu wyszłego Naymiłościwszego Ukazu, i przezeń dozwolenia subarendowania tegoż Starostwa, za wiadomością Skarbową, stosując się do tegoż Ukazu rzeczone Starostwo z jego własnościami cedować za wiadomością i zezwoleniem Skarbu postanowiłam, jakoż mając jeszcze za przywilejem wyżey datowanym lat 29 czasu dzierżenia, gdy za erekcye wszystkich budowli, i ulepszenie tego Starostwa zapłacone przez nas WJPanu Bobanowi rubli 6,000 WJPan Tadeusz Rewieński Regent Ptu Słuck. mnie powrócił, i zupełnie za moje wydatki na dobro tegoż Starostwa łożone uspokoił, przeto ja Byczkowska Starościna Jankuńska possessyą Starostwa Jankuńskiego za przywilejem do zupełności lat pięciudziesięciu należną lat 29, z całą tego Starostwa obszernością, z poddanemi, intratami, i ze wszystkiemi nakładami, owo zgoła z tém wszystkiém, co do tego Starostwa należy, na osobę WJPana Rewieńskiego zrzekam się, ceduję, i przelewam, rządzić, dysponować etc. temuż W. Rewieńskiemu wolność nadaję, z opłacenia summy 6,000 rubli srebrnych W. Rewieńskiego kwietuję, salwy zwrótu do tegoż Starostwa, mnie, mężowi mojemu, i sukcessorom naszym niezachowuję, warunki obowiązki z ewikcyą przez WJPana Bobana w dokumencie nam od niego wydanym opisane, w całem ich brzmieniu W. Rewieńskiemu przelewam i przenoszę, i toż Starostwo do dzierżenia W. Rewieńskiemu oddając, o potwierdzenie tego mojego ustąpienia, gdzie należy wystarać się podług przepisanych stopniow przyrzekam etc.“ Załący się Rewieński obezpieczonym będąc i wypłatą całkowitey summy jak się umówił, i z ktorey został tymże dokumentem pokwietowany, jak równie zaręczeniem tak mocnym przez dokument przyznany, że obżałowana Byczkowska za wiadomością i zezwoleniem Skarbu wydała cessyą, oraz że o approbatę takiey subarendy gdzie należy wystara się, i nakoniec że ewikcyą odpowiednią dwóletnim intratom z pełnym oney walorem przelała, niemógł się spodziewać, aby obżałowani Byczkowscy oboje razem postąpili w przeciwność Ukazowi 1806 roku dnia 17 junii o prawidłach arendownych naywyżey konfirmowanemu, i własnym obowiązkom przez dokumenta przyznane przyjętym i zaręczonym. Czas odkrył co innego, to jest: że obżałowani Byczkowscy zapewnioney przyznanym dokumentem approbaty, na odstąpienie Jankun dla Rewieńskiego niezyskali, a tak wielką wziąwszy gotową summę, przekazanego prawa emphiteutycznego i wyyścia lat 29 subarendowaney possessyi Jankun nie zabezpieczyli, przez co narazili na mnogie koszta, i w ostatku na to: że majątek Jankuny jako bez approbaty na Skarb odebranym został. A gdy po odjęciu possessyi Jankun z ogólnym tego folwarku ulepszeniem, budowlą i posiewem, w roku 1820 od żałącego się Rewieńskiego; Skarbowa Litew. Wileńska Izba nową ogłosiła licytacyą, w tę porę W. Konstancya Rewieńska żałącego się żona, jedynie w celu ochronienia znacznych awansow na gospodarkę i nową budowlę w tym majątku wyłożonych, jako przed rozwiązaniem jeszcze cessyi na Jankuny służącey, położyła swóy własny załob czyli ewikcyą w gotowych pieniędzach; Jankuny zalicytowała, i podniosła wyżey nad dawne dochody co rok po rubli srebrnych 198 kop. 78. Którą licytacyą Rządzący Senat Naywyższym Ukazem roku 1820 miesiąca septembra 30 dnia wydanym utwierdzić raczył. O ważność zaś prawa emphiteutycznego poszła rzecz do rozwiązania w Ministerstwo Finansow, gdzie JW. Minister Finansow Ukazem roku 1822 miesiąca junii 3 dnia wydanym postanowił w słowach: „A za siem dzierżawu Jankuny ostawit w nastojaczczem sodierżanii u szlachtianki Rewieńskoy, bez wsiakoho i zpłotymych jeju w Kaznu dochodow, w upłatu oznaczennoy niedoimki zaczeta, po tomu czto Byczkowskije peredaczeju sieho imienia w sub arendu, naruszyli Wysoczaysze konfirmowanye w 17 dień junia 1806 hoda arendnyja prawiła i potierali czrezto wsie swoje na onoje imienie prawo.“ Na takowym Ukazie stracili obżałowani Byczkowscy swoje prawo z własney winy. Lecz obok z momentem wydania na osobę żałącego się Rewieńskiego cessyi prawa emphiteutycznego, przez własny także postępek i nieuzyskanie approbaty zruynowali exekucyą ustępczego dokumentu, bo niespełnili przyjętych obowiązków. A zatem w rzeczy tak widoczney i czystey nic zgoła osłonić ich nie może od powrótu żałącemu się Rewieńskiemu wziętey summy z procentami dotąd we dwoje wynoszącemi, i od wynadgrodzenia wszelkich szkod i strat poniesionych. Nadto Ukaz Rządzącego Senatu w roku idącym 1823 dnia 1 februaryi za N. 3,123 do Skarbowey Litewsko Wileńskiey Izby nadesłany wyraża: że Rządzący Senat pierwszym swym Ukazem 1820 roku dnia 30 7bra raczył utwierdzić licytacyą Starostwa Jankun za Rewieńską i polecił Skarbowey Wileńskiey Izbie wydać arendowny dwónastoletni kontrakt, za ogłoszeniem zaś upadku prawa emphiteutycznego Rządzący Senat na prośbę teyże Rewieńskiey raczył ją uwolnić przez słowa:

„Prykazali wysze złożennóje Hospodyna Ministra Finansow mnienije o uwolnienije szlachtianki Rewieńskoy od zakluczenija s nieju kontrahta na sodierżanije dierżawy Jankun, na izjaśnienom w tom mnienij osnowanij utwierdit.“ W takim stanie interessu, sprawiedliwość sama wskazuje szukać repetycyi i powrótu na obżałowanych Byczkowskich tych pieniędzy, które jedynie w nadziei istnienia prawa emphiteutycznego przez lat 3 nad dawne dochody zostały podwyższone i wypłacone, to jest rubli srebrnych 596 kop. 34 oraz o dalsze koszta i straty. Że zaś obżałowani Byczkowscy pokonani własnemi opisami i obowiązkami których niewypełnili. Pokonani także siłą Ukazu 1806 roku dnia 17 junii o prawidłach arendownych konfirmowanego, przeciwko któremu z własney winy wykroczyli; nakoniec pokonani Ukazem JW. Ministra Finansow roku 1822 dnia 3 junii wydanym, który wyjaśnia spełniony przez obżałowanych postępek przeciwko prawu, i unieważnia ich do Jankuńskiey possessyi władność, wreszcie pokonani Nayważszym Ukazem Rządzącego Senatu w roku idącym 1823 dnia 1 febr. nastałym, że Rewieńska z ręki Skarbu zostawała na possessyi w Jankunach i dopiero jest od teyże dzierżawy uwolniono. Jednak wbrew temu wszystkiemu i samey prawdzie idąc, odbiegają od należney satysfakcyi, co bardziey niepokazując na żałącego się Rewieńskiego i jego żonę w naymnieyszym względzie dla siebie zawinienia, czują przyjemność krzywdzić opinią żalących się, brać się do wszelkiey niesłuszney prozekucyi, i niewinnie wciągać do pieni napastney żonę żalącego się W. Rewieńskę. Taki krok niezgodny ani z widocznym rzeczy stanem, ani ze słusznością nietylko na Sądzie Publiczności, lecz i w każdey magistraturze nie zjedna obżałowanym Byczkowskim zalety, i to pobudza żalącego się Rewieńskiego publicznie nawzajem odkryć, jakiego doświadczył od obżałowanych Byczkowskich zawodu, i jaką ma u nich należność podług ich własnego opisu, o którą własność swoję, o szkody i straty, równo koszta i krzywdę w mieyscu należnym wedle porządku prawa że się dopomnieć nie zaniedba, oświadcza, i wszystkie obżałowanych Byczkowskich nieprawne działania manifestuje, oraz o poświadczenie wolności podania do Gazet Kuryera Litew. ninieyszego manifestu Sądu upraszając, własną ony podpisuje ręką. Działo się w Wilnie roku 1823 miesiąca kwietnia 6 dnia. Thadeusz Rewieński były Sędzia Granicz. Wileń.

1823 miesiąca kwietnia 16 przed Sądem Ziemskim Powiatu Wileńskiego stanąwszy obecnie Regent Ziemski Zawileyski WJP. Michał Tynkhauz ninieysze oświadczenie dla wpisania do protokułu podał, które że przyjęte i zapisane oraz w Kuryerze Litewskim może bydź zamieszczone, Sąd Ziemski Wileński zaświadcza. Prezydent Ziem. Ptu Wileń. Michał Sawicki. Wileński Ziemski Sędzia Aloizy Jasieński. Sędzia Ziem. Wileń. Jan Pisanka. Regent Zieńskowicz.

---

2. Dekretem Akcessoryynym Sądu Ziemskiego Ptu. Wileńskiego jeszcze r. 1815 junii 1 dnia zapadłym, wskutek poprzedzonych Remiss Sądu Głównego Litewsko-Wileńskiego drugiego Departamentu, między JO. Xiężną Maryą z Xiążąt Sapiehow Puzyniną Starościną Szaternicką Dziedziczką dobr Korzyści Rakancow i dalszych attynencyow w Powiecie Wileńskim sytuowanych, a kredytorami oney czyli possesorami, już to zastawnemi już też tradycyinemi i dalszey natury z wielorakich źródeł poosobnie a jednoczasowie były przeznaczone właściwe do natury sprawy ku powiększeniu massy izamknięciu oney akta Inkwizycyi Kalkulacyi i weryfikacyi, etiam pod niestanność któreykolwiek strony do wyexpedyowania zadeterminowane, które gdy niedoszły, a bez onych gdy sprawa ostatecznie rozebraną bydź niemogła, Sąd przeto Ziemski Pttu. Wileńskiego przez dekret roku 1823 januaryi 26. dnia ogłoszony, między dalszym postanowieniem, wedle zgodnego stawających stron żądania do rozpoczęcia in fundis pomienionych aktow fixe termin dnia 17 julii roku bieżącego zaznaczywszy, powodem ubyłych urzędników, nowych zapisał i przeznaczył. A że wprzeciągłości czasu nastąpiła possesorow przemiana, żeby interesowanych stron, i uprzednich tychże possesorow, dojść mogła wiadomość o potrzebie assystowania takowymże aktom (którym i kredytorowie ręczni dla zwiększenia funduszow i onych ocalenia ze strony swey czynić mogą) przez gazetną awizacyą wezwać zadeterminował. W skutek czego, że w założonym terminie dnia siedmnastego julii roku teraznieyszego mieyscowe akta ze wszystkiemi stronami bądź w stanności bądź w niestanności którèykolwiek strony in fundis majątku Korzyści spełnionemi będą, a po onych w Sądzie Ziemskim Wileńskim już oczewista z kredytorami i debitorami nastąpi rozprawa, dla zawiadomienia wszystkich interessowanych, ninieysza trzykrotna wydaje się awizacya.

---

2. W sprawie konkursowey między kredytorami zeszłego Ignacego i żyjącey Józefaty Piaseckich Chorążych b. woysk pols. oraz debitorami massowemi ustanowiony w Sądzie Ziemskim Wileńskim ostateczny dekret, że dnia 3 następującego mca maja roku 1823 w Izbie Sądowey ogłoszonym zostanie, interessowane strony przez ninieyszą zawiadamiają się awizacyą.

---

3. M. Blumenreich nadworny Szweryński Optykus, ma honor szanowney Publiczności donieść, że znajome i naylepszego gatunku instrumenta optyczne, a mianowicie okulary dla wzroku osłabionego, ze szkła koronnego i tak nazwanego flintglas, ma do zbycia. Ponieważ zaś wszystkie jego szkła, ściśle podług prawideł sztuki są szlifowane, żaden więc z kupujących, pogorszenia wzroku, co po większey części Norymberskie i fabryczne ciągną za sobą obawiać się niema potrzeby. Znaydują się nadto u niego lornetki pojedyncze i podwóyne, perspektywy teatralne, zwierciadła wklęsłe i wypukłe, lunety, termometra nayakuratnieysze i t. p. Przytém za cenę pomierną przyymuie do reparacyi wszelkiego gatunku narzędzia optyczne. Mieszka w domie Michela, naprzeciw Ratusza.

---

3. W xięgarni uniwersyteckiey znayduje się do przedania: *Kalaidakusticon.* Divertissement musical pour les amateurs du Forte Piano renfermant plus de 214 Millions de Valces. Cena 1 r. 85 cop. sreb. kzyli 12 zł. 10 gr.